

Passages

(geïnspireerd op de film *De Spiegel* van Andrei Tarkovski (1932-1986))

1

Spiegelingen

Zon overrompelt
de nok van het dak, rolt
in ochtendscherven langs
pannen neer naar een meidoornheg.
Belicht een kindertuin in de houtwal
verwoed ontdaan van wortels, stronken
voor het jonge zaaigoed.

Kleuren schieten, uit hun lijst
geslingerd, alle kanten op.
Zij rent ze na over de akkers
grijpt tevergeefs de hele dag
de glimpen, vangt enkel
schaduw tinten.

Grashalmen grauwen
als de wind de avond aanjaagt.
In de schemer dansen steigerend
twee paarden, kussen de lege lucht
met happende gebaren.
Zwartbonten grazen gestadig
verder, schuiven ineen.
Het vee gaat ondergronds.

2

Kieren

Gaten vallen in de nacht
beelden glippen weer
in zwermen binnen.

Onder een opflinkerende lamp schuift
een familie aan, in teruggespoelde beelden,
verdwijnen ze schokkerig
achterwaarts in kamerhoeken.
Licht en geluiden trekken weg
uit planken vloeren wanden.

Nevel van fijne herfststormstof
dringt door stuift rond
op vensterbanken stoelen het dressoir.

Dekt toe
zwart wondpoeder.

3

Windgat

Zitten op het hek
rugdekking de boerenplaats
tussen de hoge esdoornbomen.
Het koren zwijgt en wacht
in de verte nadert een stip
wordt silhouet met pet.

Over het pad komt vader, gestreeld
door waaiergras en zonnegoud.
Een zachte bries sluipt mee
wroet in de grond brengt geuren
op hol van kweekgras
daadkracht zanderigheid.
Ze lacht hem naderbij.

De wind steekt op, strijkt
jonge gerst tegen de haren in
buigt de omheining tegendraads
in een harder blazen,
de lucht loopt vol met schrik,
staat daar een schuur in brand?

Een stormvlaag tilt hem wreed
omhoog in een woedend waaien
diep zweeft hij
het zwiepende veld weer in
terug, tot over de horizon.

Zijn slagschaduw verstrooid
als as.

Echo's

Behoedzaam achterwaarts
bij het voorhuis, de oude kersenboom
beklimmen, stemmen rekken
- nog even buiten spelen,
tot honderd tellen,
ik kom -
stiltes gaan onderuit
niemand gevonden.

Over het pad met vlinderstruiken
de stoep op, door de gang.
Achter een deur gedempt gezang
-een witte zwaan een zwarte zwaan-
zingt moeder voor kinderen.
Een meisje met een dwarse strik
bouwt met haar blokken huizen.

De kater balanceert, valt
door het open raam naar buiten,
de kamer kantelt
schimmen en echo's verglijden.

Klanken verdrinken
in de regen, die op de ramen,
de namen, de klinkers spat,
een venster kraakt na in de hengsels,
ze loopt door weggeslagen ruimtes.
En opent steeds weer nieuwe deuren.

Doortocht

Verborgen in woeker bramenstruiken,
een vervallen zichtmachine
de messen verroest, het stoeltje hoog
waakzaam intact.
Ze gooit touwladders van taal uit,
licht trekt door kreukelijzer,
wielen gaan krakend draaien.

En op de dwarsstreep van de horizon
verschijnen twee spitse oren
een hoofd met wapperharen
spierbundels drijven
benen, een deinende rug,
langzaam groeit een paard
het landschap in.

Ze beklopt de flanken
doet hem een halster om
ze spant het in tussen de dissels
van haar verlangen.
Het paard rekt de pezen
gooit zich in de riemen
rijdt ratelend de oogstmachine
het maaiveld in.

Tijd komt haar
razend tegemoet.
Schuim spat van de mond, vlokt
om de hals van het paard
op haar gezicht.

Tot ze aan het keerpunt komt
en stokt,
het paard valt
stapvoets stil.

Aly Freije

kieren

behoedzaam achterwaarts
bij het voorhuis
de oude pruimenboom beklimmen
stemmen klinken reiken
- nog even buiten spelen
elkaar besluipen diefje met verlos
in aftelversjes tot honderd roepen -
ik kom
stiltes gaan onderuit
niemand gevonden
afdalen roetsjend langs de stam
over het grintpad lopen
langs dahlia's en slingerstruiken
de stoep op door de gang
spoor zoeken in dansend dwarrelstof
achter een deur gedempt gezang

-een witte zwaan een zwarte zwaan-
zingt moeder daar
beneden op de grond drie kinderen
dat ene meisje zij
met een geruite dwarse strik
in een rokje met afzakkend zeeltje
ze bouwen met blokken huizen
een poes loopt balancerend over
de rug van een fauteuil
valt door een open raam
meubels gaan langzaam aan verschuiven
de klanken stokken de kamer kantelt
zo ook moeder's stem

gestaltes verdwijnen echo's verglijden
een venster kraakt na in de hengsels
ze opent steeds weer nieuwe deuren
daarachter enkel doorloopruides
tot in het achterhuis
weggeslagen deuren en kozijnen
houtopstand woekert doorgebroken
tussen plavuizen in de open keuken
vooroorlogs nieuws in flarden

dringt vaal door goudbehang
voetstappen klinken na
lopen zich dood
ritselend in kieren
schimmen van vader moeder en dieren
die laatste keer weggebracht
terugroepstemmen verdrinken
in de regen die op de ramen
de namen de klinkers spat
woordenschat

constructies van draagmuren
uitlijnen van windsingels lanen
intekenen van plantenvakken
het schetsen van veeprofielen
inzoomen op contouren
het geeft geen houvast
ze gooit touwladders van taal uit
zet de beweging in

licht trekt door kieren kreukelijzer
hooivorken en schoppen buigen recht
een haarspit wordt gezet een zeis gewet
de wielen van een kar gaan krakend draaien
kinderstemmen klinken helder op
in het schijnsel van de eerste zonnebanen

erf schuur en stallen komen
sprongsgewijs terug
in taal in daggeluiden
geluidsgolven breiden uit
roepnamen fladderen waaien
schuren tegen de deuropening
omlijst door lucht licht en aarde

groot staat daar
het dampend paard
met schittermanen
het reikt naar kruidig zomerhooi
een gretig rukken een gedurig malen
de laatste plukken op de grond
zorgvuldig weg geschuierd
het lacht de tanden bloot
naar het strikkenmeisje
de zachte lippen strijken in licht snuiven
warmte over haar gezicht
de geuren van een oud verhaal

doortocht

geel ritselt het gersteveld
onder een regen van zonnestrallen
in een kreupel bosje jutezakken
geplette blikken smeerolie
onder het zevenblad
afgedankte ploegijzers een eg

verborgen in de woeker bramenstruiken
een vervallen zichtmachine
verbogen wielen de messen verroest
het stoeltje met uitzicht hoog
nog waakzaam intact

en boven de dwarsstreep van de einder
verschijnen twee oren
schelpen naar voren
een hoofd met wapperharen
geweldige spierbundels drijven
rennende benen een deinende rug
langzaam groeit het paard
het landschap in

zij betast het hoofd
beklopt de flanken
zij grijpt de manen
en doet een halster om
ze spant het in tussen de dissels
van haar verlangen
bestijgt haar uitkijkpost

ze trekt de teugels aan
het paard spant de pezen
werpt zich in de riemen
en rijdt ratelend de oogstmachine
het maaiveld in

tijd komt haar nu
in razend tempo tegemoet

keerpunt

schuim spat van de mond
vlokt om de hals van het paard
verdicht op haar gezicht

brengt haar terug naar waar
vader met haar door de velden reed
een vork met kracht
de zuigende grond instak
zich bukte haar op de kiemkracht wees
van een jonge aardappelplant

waar moeder fier door het weiland liep
driftig de koeien dirigeerde
een tuin met licht herschiep
jonge bomen tastten met ijle takken
gretig de seizoenen af
waar de akkers en weiden
grensden aan een hoge hemel

tot ze aan het keerpunt komt
en stakt
het paard valt
stapvoets stil
de machine stopt

tijd trekt weer naar
een plaats die eerder
oplichtte in een donkere spiegel

tijd trekt zich daar
in zichzelf terug

© Aly Freije